

Jaarrede Herke Elbers tijdens het VGS congres 2019 op Walcheren

Beste collega's,

Het voordeel van de jaarrede op de tweede dag van het congres is dat je al even sfeer kan proeven en veel collega's gesproken hebt voordat je het podium op moet. En dan kan je dus ook al met enige basis de organisatie complimenteren.

Martin, Aart, Jo en al jullie ondersteuning: dank voor jullie gastvrijheid en de manier hoe jullie het thema gastheerschap deze dagen in de praktijk brengen. Ik vind het geweldig hoe elk jaar weer collega's hun nek uitsteken om het jaarcongres te organiseren. We hebben nog een heel ochtendprogramma te gaan, maar alvast dank voor jullie inzet.

Een bijzonder welkom vanochtend ook aan al onze gasten en gastsprekers, vertegenwoordigers van VNG, ministerie en andere organisaties, fijn dat jullie hier bij ons zijn.

A special welcome also to Mr. Peter Agh, regional director of the International City and County Managers Association. I hope you are enjoying our conference!

Het is goed om de internationale contacten warm te houden – ook van over de grenzen kunnen we altijd leren. Daarom wil ik op deze plek ook nog even bijzonder Frans Mencke bedanken voor zijn inzet in internationaal verband: dit najaar zwaait hij na drie jaar af als lid van het bestuur van de ICMA, onze wereldwijde koepel. Ik vertrouw er op dat we ook daarna nog op jouw betrokkenheid kunnen blijven rekenen, Frans!

Als vereniging kunnen we namelijk niet zonder collega's die hun vinger opsteken en het initiatief nemen. Gemeentesecretarissen die uit de schaduw treden en laten zien wat ze in huis hebben en daarmee een bijdrage leveren aan ons vakgebied én aan het maatschappelijk debat! Dat is mijn pleidooi vandaag.

Ik vind het thema gastheerschap trouwens ook een mooie insteek voor de discussie over ons vak. Een goed gastheer is vaak onzichtbaar, zorgt dat zijn gasten het naar hun zin hebben. Maar een goed gastheer (of gastvrouw!)

neemt ook op het juiste moment het voortouw, gaat even in de schijnwerpers staan om het programma duidelijk te maken en om de gasten richting te geven.

Daar moeten we als gemeentesecretarissen én als vereniging niet te voorzichtig in zijn, met onze netwerken en kennis van het openbaar bestuur hebben we een belangrijke inbreng te leveren in allerlei maatschappelijke discussies. We mogen daar soms best wat zichtbaarder en prikkelender in zijn. De bescheidenheid van ons afschudden.

Als vereniging kunnen we meer dan ieder voor zich ons vak en onze opgaven in de schijnwerpers zetten. Soms net iets meer positie innemen dan je als secretaris in je eigen gemeente kan. Daar werken we ook actief aan als bestuur, om daar samen met onze leden positie in te kiezen.

Een mooi eerste voorbeeld daarvan is onze inzet rond het thema deconstitutionalisering van het burgemeestersambt. Een andere wijze van benoemen of kiezen van de burgemeester heeft grote invloed op ons eigen werk.

Een werkgroep bestaande uit collega's *Gerben Karssenbergh*, *Marijke Wilms*, *Paul de Ridder* en *Ingrid Geveke*, met advies van *Roel Wever*, heeft een helder advies gemaakt voor het bestuur hoe we met dat vraagstuk om kunnen gaan. De komende tijd kunnen we in onze lobby achter én voor de schermen daardoor met gezag meepraten.

Doordat Binnenlands Bestuur bovendien graag over onze ideeën wilde schrijven konden we het onderbelichte perspectief van de ambtelijke organisatie op de agenda zetten bij het ministerie, bij de VNG en bij burgemeesters en politieke partijen.

We willen vaker op die manier gaan werken. In ons zomermagazine hebben jullie daar ook al over kunnen lezen. De ene keer zullen we daarmee individuele leden meer in de schijnwerper zetten, de andere keer gebruiken we de vereniging om een boodschap neer te zetten die je als secretaris alleen misschien minder makkelijk naar buiten brengt.

De komende tijd willen we dat zeker gaan doen rond bijvoorbeeld de thema's Energietransitie en Sociaal Domein. In beide gevallen gaat het om complexe maatschappelijke opgaven die met veel politieke discussie gepaard gaan. Als gemeentesecretarissen moeten we zorgen dat de politiek komt tot bestendige en uitvoerbare agenda's. Wij zijn van het organiseren.

Ik ben blij met de collega's die daarin het voortouw nemen. Op energie bijvoorbeeld Peter Derk Wekx, die als lid van de VNG-commissie Economie, Klimaat, Energie en Milieu helpt om het thema ook bij ons op de agenda te zetten.

De noordelijke kringvoorzitters, Theo Dijkstra, Annet Doesburg en Herman Groothuis, die blijven bouwen aan de samenwerking tussen de gemeentesecretarissen in Friesland, Groningen en Drenthe en ook daar later dit jaar de energietransitie op hun agenda hebben staan tijdens een gezamenlijke bijeenkomst.

De bezuinigingsopgave op het sociaal domein domineert alle discussies over het thema. De vernieuwing die gemeenten beloofden te brengen bij de decentralisaties wordt daarmee teveel naar de achtergrond gedwongen. Dat is zonde. Als gemeentesecretarissen kunnen we richting geven door domeinen binnen onze organisaties en netwerken daarbuiten bij elkaar te brengen. Ook daar mogen jullie de komende tijd verwachten dat we voorbeelden en collega's in de schijnwerpers zetten om daarmee een bijdrage te leveren aan de maatschappelijke discussie.

We verwachten de komende jaren veel van de samenwerking in Samen Organiseren, zeg ik ook tegen de vertegenwoordigers van de VNG hier aanwezig, maar vooral tegen onze collega's Arne van Hout, Richard Wielinga, Martiene Branderhorst en Astrid van der Klift, die daar in de Taskforce veel tijd in steken. De samenwerking aan gezamenlijke producten en systemen voor 355 gemeenten zal de kwaliteit van ons werk voor bestuur én inwoners enorm verbeteren. De enorme hoeveelheid werk die daar achter de schermen gebeurt zetten we de komende tijd ook graag meer in de schijnwerpers! Het momentum moeten we niet laten lopen.

Kortom, we staan als vereniging midden in de maatschappelijke discussie en dat mag ook. Tegelijkertijd zetten we ook ons eigen vak, het vak van gemeentesecretaris, in de schijnwerpers. Dat doen we bijvoorbeeld door onderzoek te laten doen naar ons vak: jullie hebben begin deze maand allemaal het mooie onderzoek van Stichting Beroepseer in de brievenbus gekregen, naar het gezag van onze beroepsgroep. Inmiddels hebben we opdracht gegeven voor een vervolgonderzoek, waarbij we ook kijken naar het beeld dat anderen van ons beroep hebben.

Eind dit jaar willen we jullie de uitkomsten presenteren van het onderzoek naar sturing in organisaties. Ook daarmee verwachten we de positie van de gemeentelijke organisatie, en de aansturing daarvan door de secretaris, de aandacht te kunnen geven die het verdient.

Ook komend jaar kunnen jullie erop rekenen dat we als VGS blijven inzetten op het ondersteunen en versterken van onze beroepsgroep. Begin deze maand ontvingen we in Gorinchem ongeveer 15 nieuwe gemeentesecretarissen voor een kennismakingsbijeenkomst. Een mooie manier om elkaar en de vereniging te leren kennen. Ik ben blij dat ook deze nieuwe collega's tijd vrij maken om met elkaar het gesprek over ons vak aan te gaan. Want juist de tijd nemen om buiten de deur te kijken en met elkaar na te denken over de opgaven en spanningen waar we allemaal mee te maken hebben maakt ons werk zo interessant.

Ik heb al een heel aantal mensen kunnen noemen, die bijdragen aan het succes van onze vereniging, een vereniging is namelijk zo krachtig als haar leden. De opgave voor onze vereniging is het versterken van die optelsom, zorgen dat de beroepsgroep méér is dan de optelsom van haar leden.

En dat betekent dat we ons verhaal wat vaker op de voorgrond mogen zetten. Dat verdienen jullie, als betrokken ambtenaren én dat verdient het Nederlandse openbaar bestuur van zijn gemeentesecretarissen!